

DE
VRIENDEN VAN DE PLANTENTUIN
GENT

Bestuur 2006

Voorzitter

Paul Goetghebeur
Ledeganckstraat 35
9000 Gent

tel. 09-264 5055

fax 09-2645334

Paul.Goetghebeur@UGent.be

Secretaris

Ferdinand Cobbaut

Fuchsiastraat 105

☎ 0497-848882

Ferdinand.Cobbaut@advalvas.be

Penningmeester

Léonard Cobbaut

Willy Maststraat 51

9032 Wondelgem

Leden

Harald Evrard, 9050 Gentbrugge

Cyrilla Gillis, 9940 Evergem

Hilde Mortier, 9051 Sint - Denijs - Westrem

Karel Reusens, 9051 Sint - Denijs - Westrem

Hilde Van Crombrugge, 9820 Merelbeke

Marie - Thérèse Van den Hove, 9820 Merelbeke

Em. Prof. P. Van der Veken, 9052 Zwijnaarde

Website

<http://www.plantentuin-gent.be> (Vrienden)

<http://www.plantentuin.ugent.be> (Plantentuin)

Leden ex officio

Prof. Dr. Paul Goetghebeur

Directeur, Plantentuin

Ing. Chantal Dugardin

Hortulana, Plantentuin

Ledeganckstraat 35

9000 Gent

tel. 09-264 5073

Chantal.Dugardin@UGent.be

Septembernummer: teksten ten laatste tegen 1 september 2006 bij de redacteur

DE VRIENDEN VAN DE PLANTENTUIN GENT

Driemaandelijks tijdschrift
Jaargang 25 - nr. 2 - juni 2006
ISSN 0777 - 8821

Inhoud

Afscheid van Henk	pag. 34
Redactioneel	pag. 35
Agenda 2006	pag. 36
Stadswandeling te Gent: "Florale elementen in de stad"	pag. 37
Bezoek aan Arboretum het Leen, Eeklo	pag. 38
Een parasiet met smaak	pag. 39
De Oost-Vlaamse Mycologische Werkgroep (OVMW) jubileert: 1981 - 2066	pag. 47
Red de Boekentoren	pag. 48
2.11.2005, L. Havik	pag. 49
Helleborus en Epimedium: de nieuwe oogst	pag. 51
Open Monumentendag: Import & Export	pag. 53
Lidgeld 2006	pag. 54
Colofon	pag. 55

Afscheid van Henk

Op 14 april is van ons heengegaan ons trouwe bestuurslid en de toegewijde natuurgids Henk Leyseele.

Henk was een hartelijke, minzame man met een grote culturele bagage en een veelzijdige interesse, een poëtische ziel met een bijzonder gevoel voor humor, dat we zo vaak mochten smaken in zijn artikeltjes onder het pseudoniem L. Havik.

Hij was een trouwe medewerker, altijd op post.

Henk : jij bent uit ons gezichtsveld verdwenen, maar je hebt een waarmerk achtergelaten dat, gedragen door de wind, zich roert in het gebladerte van de Plantentuin.

Henk, we missen je ...

De Vrienden van de Plantentuin

Redactioneel

Beste lezer,

Deze tekst wordt afgewerkt op een zondagavond, een warme zomeravond, na een zeer boeiende activiteit van uw vereniging ! Met een 25 fietselingen hebben we een aantal bijzondere Gentse tuinen kunnen bezoeken, onder deskundige begeleiding van de respectievelijke creatoren. Een wonderbaarlijke ervaring, en nogmaals een reden om lid te worden van deze unieke vereniging !

In de voorbije maand mei hebben we met meer dan 60 leden een andere unieke ervaring gedeeld, tijdens onze eerste vierdaagse buitenlandse reis, richting Cotswold. Ook deze activiteit was uitstekend voorbereid en georganiseerd, door Karel & Hilde. Het hotel was een voltreffer, met frivole ontbijten en somptueuse diners, de bezochte tuinen grenzen aan het onbereikbare. Een verslag volgt in het septembernummer, en foto's komen op de Algemene Ledenvergadering.

Samengevat : everything UK !

Een punt ter attentie : mag ik u met enig aandrang vragen om de rondleidingen die wij tijdens de Gentse Feesten organiseren bekend te maken bij uw vrienden, kennissen, familie, verenigingen. Onze Plantentuin is nog altijd veel te weinig bekend, zelfs bij de Gentenaars. Veel mensen beseffen nog altijd niet dat deze tuin **elke dag gratis** toegankelijk is, en dat er vele verborgen schatten staan te wachten op hun ontdekking.

En van wanneer eigenlijk dateert uw laatste bezoek ?

Vijfentwintig jaar als leeftijd klinkt veelbelovend, bv. als we terugdenken aan onze eigenste 25ste verjaardag, nietwaar ?

Maar ook dit soort verjaardagen heeft zijn keerzijde, er ontvallen ons een aantal leden. Eén van die leden wil ik hier zeer nadrukkelijk in uw herinnering brengen, Henk Leyseele.

Met Henk heb ik zeer veel boeiende gesprekken gehouden, over zijn eigen loopbaan met de vele onwaarschijnlijke anecdotes vanuit een vervlogen periode, over het lot van Moeder Aarde, en over Het Leven in de breedst mogelijke zin. Prachtig, zeer genietbaar, waarachtig, dit zijn de woorden die bij mij opkomen wanneer ik terugdenk aan deze gesprekken.

Tot slot een gebaar wat me bijzonder sterk is bijgebleven : op de eerste januari 2001, om 8 u 's morgens, op het moment dat ik officieel het bestuur van de Plantentuin in handen neem, daar staat Henk voor mij, in de houding van een boy-scout, met de woorden "At your service" !

Uw redacteur,

Paul Goetghebeur

Agenda 2006

Zo 2 juli	10u	Gratis rondleiding in de Plantentuin, thema: "eetbare bloemen"
16 – 23 juli		Gentse Feesten
Zo 16 juli	14u30	Gratis rondleiding in de Plantentuin, thema: "gevaarlijke planten"
Ma 17 juli	14u30	Gratis rondleiding in de Plantentuin, thema: "vezel- en verfplanten"
Di 18 juli	14u30	Gratis rondleiding in de Plantentuin, thema: "succulenten"
Wo 19 juli	14u30	Gratis rondleiding in de Plantentuin, thema: "eetbare bloemen"
Do 20 juli	14u30	Gratis rondleiding in de Plantentuin, thema: "klimplanten"
Vr 21 juli	14u30	Gratis rondleiding in de Plantentuin, thema: "bijbelse planten geproefd"
Za 22 juli	14u30	Gratis rondleiding in de Plantentuin: verrassingswandeling
	21u	Nocturne: gratis rondleiding
Zo 23 juli	14u30	Gratis rondleiding in de Plantentuin
	21u	Nocturne: gratis rondleiding
Zo 6 augustus	10u	Gratis rondleiding in de Plantentuin, thema: "klimplanten"
Zo 27 augustus	10u	Stadswandeling te Gent: "Florale elementen in de stad"
Zo 3 september	10u	Gratis rondleiding in de Plantentuin, thema: "noten en vruchten met proeverij"
9-10 september		Paddenstoelentoonstelling n.a.v. 25 jaar O.V.M.W.
Zo 10 september		Open monumentendag: import & export
Zo 1 oktober	10u	Gratis rondleiding in de Plantentuin, thema: "medicinale planten"
Zo 8 oktober	10u	Rondleiding in Arboretum Het Leen
Zo 5 november	10u	Gratis rondleiding in de Plantentuin, thema: "naaktzadigen"
Za 9 december		Jubileum Algemene Vergadering Huldiging Gidsen van de eerste generatie

STADSWANDELING TE GENT:

“ FLORALE MOTIEVEN IN DE STAD”

ZONDAG 27 AUGUSTUS

We zijn een vereniging die de tradities respecteert, dus als "die mooie zomerdagen voorbij zijn" toeren we rond de drie torens van Gent !

We komen samen en vertrekken aan de St.-Michielskerk om 10u. Langs Gentse straten en pleinen zoeken we florale vormen in hout, steen of brons die we rustiger, mooier en veelkleuriger kunnen bewonderen in onze plantentuin, maar een mens houdt nu eenmaal van afwisseling.

Architecten lieten zich eeuwenlang inspireren door de natuur om hun gebouwen te versieren en omdat het Gentse bouwkundig erfgoed tien eeuwen omvat kan men er in elke stijlperiode tal van florale siermotieven ontdekken. Omdat onze leden graag de naam van een plant weten zullen er bij het dertermineren van de fantasierijke vormen vruchtbare discussies ontstaan.

Na een voorbereidende verkenning hebben we volgend parcours uitgekozen : via de Veldstraat, Kouter, St.-Baafsplein bereiken we Steendam waar we via de oude plantentuin en St.-Jacobs ons begeven naar de Vrijdagsmarkt.

Hier, bij Ons Huis, eindigen we rond 11 u 45.

Hopelijk is het terrasjesweer en kunnen we aperitieven in dit uniek historisch kader onder de veilige arm van onze TSJOK (voor de niet-Gentenaars : Jacob van Artevelde).

Praktisch:

- inschrijving is noodzakelijk en kan door overschrijving van 2 euro per persoon op rekening 001-1192154-03 van De Vrienden van de Plantentuin vóór 15 augustus, met vermelding "stadswandeling" en de naam van de deelnemers. Gratis voor jongeren onder 18 jaar (inschrijven via overschrijving of telefoon van onze secretaris).
- organisatie: Chris De Permentier

Bezoek aan Arboretum Het Leen, Eeklo

Op zondag 8 oktober, bij het begin van de herfstverkleuring, zal onze vereniging een bezoek brengen aan dit bijzonder interessante arboretum.

Recent werd ook een onthaalpaviljoen ingehuldigd, waar u als individuele bezoeker wegwijs wordt gemaakt in de logistiek die schuilgaat achter een arboretum. Verder kan u er ook een digitale lijst doorbladeren, met de namen van de planten, hun positie in het arboretum (perceelnummer), en daaraan gekoppeld een groot aantal foto's van planten in het arboretum.

De provincie Oost-Vlaanderen, die het gehele domein beheert, heeft hier duidelijk een flinke stap gezet naar een langdurig engagement om deze collectie te bewaren en te valoriseren. Op die manier wil men het levenswerk van Eric Windey in stand houden, en verder uitbouwen tot een verantwoord arboretum, dat voor meerdere doeleinden haar functie zal kunnen bewijzen.

Momenteel is het arboretum opgebouwd uit twee van elkaar gescheiden delen. Het eerste deel, het oudste, met de fraai uitgegroeide exemplaren, bevindt zich achter het onthaalpaviljoen. Het tweede, jongere deel, met vooral de jongste planten, ligt wat verderop, in de richting van de parking.

Voor deze wandeling kunnen we een beroep doen op een zeer ervaren gids, met een fenomenale plantenkennis, Jan De Langhe, die ons doorheen deze collectie zal begeleiden.

Als u dit arboretum nog nooit heeft bezocht, dan is dit voor u een unieke kans : kom en laat u leiden !

Praktisch :

Zondag 8 oktober 2006

Verzamelen aan de ingang van de Plantentuin, waar we auto-delend vertrekken naar Eeklo, om **9.30 u.**

Indien u in de richting van Eeklo woont, dan spreken we af om 10 u aan het onthaalpaviljoen (parkeren op het verdere gelegen grote parkeerterrein van het domein).

Het gebruik van laarzen of waterdicht schoeisel is aan te raden.

Een parasiet met smaak ! (met vooraf een klein omwegje)

Bijna dagelijks maak ik wel een of meerdere wandelingen in de Plantentuin, op zoek naar bloeiende planten, of doelgericht op weg naar een bepaalde UFO (Unidentified Flowering Object), werkend aan de ultieme hallucinatie : alle planten voorzien van een etiket, met op dat etiket (onder andere) de correcte naam van de bijhorende plant ...

En bij die vele zoektochten gebeurt het vaak dat ik nieuwe planten vind, of ongewone structuren, of rare bloemen en vruchten : dagelijkse ontdekkingstochten, zelfs hier in deze toch zo "vertrouwde" tuin.

Recent was het lot mij weer even gunstig gezind, met een imaginair bezoek van de drie prinsen van Serendib.

Ik was op weg naar de collectie SMC (Systematiek Monocotylen : de Eenzaadlobbigen, zoals grassen en lilies) waar ik de collectie van looksoorten (het genus *Allium*, waartoe look en ui en prei en bieslook etc. behoren) wilde gebruiken om een mij nog onbekende soort look te vergelijken. Een opmerkelijke tuinier, Marc Libert, had mij de bloei gemeld van een fraaie soort look in de ondergroei van de prachtig uitgegroeide Schijnycypres bij de ingang. En daar was geen naambordje aanwezig. Dit onverdraaglijke feit maakte vanzelfsprekend diepe gevoelens van frustratie bij mij wakker.

Hoe wordt zo'n probleem opgelost ? Even schetsen.

We weten niets over de origine van die plant : Europa ? Azië ? Noord-Amerika ? Of nog elders ? Dit simpele gegeven maakt raadpleging van een flora voorlopig zinloos.

De klassieke start is een raadpleging van een van de nuttigste botanische werken die in de voorbije dertig jaar zijn gepubliceerd : David Mabberley's "The Plant-Book", met als veelzeggende ondertitel : "A portable dictionary of the vascular plants".

Wat meldt deze bron over het genus *Allium* ?

Vooreerst, *Allium* behoort tot de familie Alliaceae, en het soortenaantal bedraagt "ongeveer" 690, waarvan 115 in Europa, een zeer groot aantal in Centraal-Azië, en verder zijn er nog soorten in Amerika, Afrika, Sri Lanka en Mexico (sic).

Tweede stap : zijn hier flora's aanwezig van de betreffende gebieden ? Dan kunnen we even proberen een determinatie uit te voeren. We gaan op zoek in de bibliotheek, m.a.w. in een van onze belangrijke werkinstrumenten, en daar staat de vijfdelige Flora Europaea, met in deel 5 een overzicht van alle Europese *Allium*-soorten, plus een determinatiesleutel voor de 110 behandelde soorten. Daarnaast beschikken we ook over de Flora van de USSR, die in haar omschrijving een groot deel van de overtalrijke Centraal-Aziatische soorten omvat. En inderdaad, in deze flora krijgen we een schotel met 228 soorten. Verder is er een boekje met de Afrikaanse soorten (31), en tenslotte zijn er diverse flora's die elk een deel van het Amerikaanse continent omvatten.

Derde stap : een gokje. Ik vermoed dat we hier te maken hebben met een "makkelijke" soort, met in dit geval als betekenis : eenvoudig kweekbaar, zoals de spontane uitzaai onder de *Chamaecyparis* wel aantoonde. En dus wellicht een soort die algemeen in verzamelingen wordt geteeld, een soort uit ons eigen continent, geen van die fraaie maar zeldzame Aziatische beauties.

Vierde stap : we nemen deel 5 van de Flora Europaea, en beginnen te determineren. De kenmerken die in deze sleutel gebruikt worden zijn allen behoorlijk duidelijk, en zonder al te veel problemen komen we terecht bij de naam *Allium neapolitanum* (letterlijk : de look uit Napels). Een vergelijking met de bijhorende beschrijving van deze soort maakt de determinatie aannemelijk, maar wel met één probleempje : onze planten vertonen een bijna rolronde stengel, terwijl de beschrijving het heeft over een afgerond driekantige stengel met zelfs een aanzet van smalle vleugeltjes.

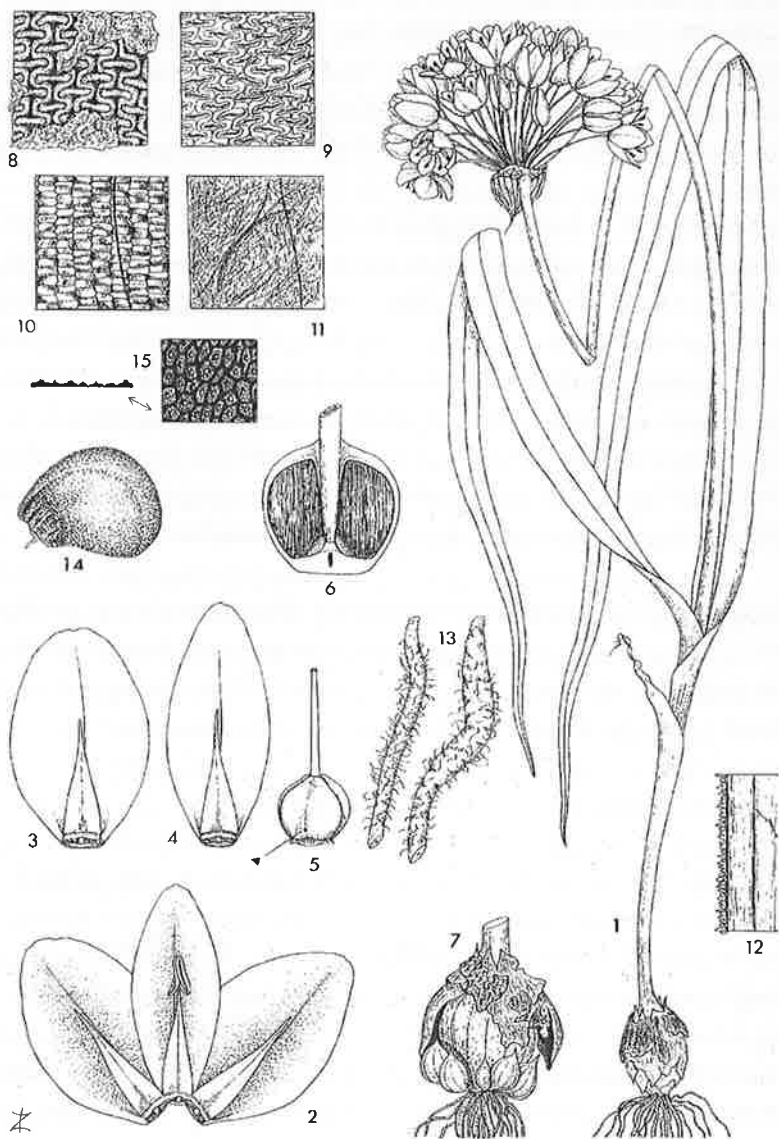
Vijfde stap : de accessielijsten van de Plantentuin worden doorgenomen op zoek naar een accessie met deze naam. En opnieuw is Dame Fortuna ons gunstig gezind, deze soort is maar éénmalig opgenomen in ons bestand, waardoor ook de mogelijke origine van deze plant nu duidelijk is geworden.

Zesde stap : omwille van de toch nog overblijvende twijfel (zie : stengel !) zoeken we naar andere bronnen om de voorlopige determinatie te bevestigen, zoals het dertiendelige werk van Gaston Bonnier, "Flore complète, illustrée en couleurs, de France, Suisse et Belgique", waarin een mooie kleurplaat van deze soort, én een goede beschrijving. Maar ook hier wordt de stengel beschreven als driekantig, met twee vleugeltjes.

Zevende stap : de confrontatie. De hierboven vermelde éénmalige accessie heeft hier haar sporen nagelaten, de soort is nog steeds aanwezig in de verzameling van de Monocotylen. En dus ga ik stappen, in de richting van onze eigenste exemplaren van *Allium neapolitanum*. Wat blijkt, ook deze planten bezitten een vrijwel rolronde stengel, geen spoor van vleugeltjes.

Achtste stap : een noodzakelijke reflectie, is deze plant wel correct geïdentificeerd ? Daarvoor kan het handig en nuttig zijn om de bron, de origine van deze plant te controleren. Het accessienummer is 1974-2211G, met als verklaring : ingeschreven in 1974, als nummer 2211 (van dat jaar), en deze plant komt uit een andere plantentuin (G). Raadpleging van de originele bron (een handgeschreven lijst : 1974 !) maakt ons duidelijk dat de plant als bol is binnengekomen, en ze is ons bezorgd uit de plantentuin van Wageningen, meegebracht door Prof. Van der Veken.

Stap 9 : alweer een stukje van de puzzel valt op de goede plaats. In die periode was in Wageningen een doctoraatsstudente, Mevr. de Wilde-Duyfjes een revisie aan het maken van de Afrikaanse soorten

Allium neapolitanum: de Wilde-Duyfjes, A revision of the genus *Allium* L. (Liliaceae) in Africa. Mededelingen Landbouwhogeschool Wageningen 76-11, 239 p.

van het genus *Allium*, de hoger vermelde studie, gepubliceerd in 1976, met 31 soorten, waaronder ook *Allium neapolitanum*. Haar beschrijving vermeldt bij de stengel : "terete to subtriquetrous" (= rolrond tot afgerond driekantig), en de figuur komt helemaal overeen met onze plant, bijgevolg beschouw ik de determinatie als geslaagd en afgerond.

Het verschil in de beschrijving heeft wellicht te maken met gebruik van gedroogde herbariumspecimens bij de ene groep, en van levend materiaal bij Mevr. de Wilde-Duyfjes. Er is nu getuigenmateriaal verzameld van onze plant, dit wordt nu gedroogd, en binnenkort kunnen we dan de toestand van een gedroogde stengel bestuderen. Wedden dat de stengel afgerond driekantig wordt, en vleugeltjes vertoont ?

Tenslotte betekent dit ook dat het materiaal dat door Prof. Van der Veken uit Wageningen is meegebracht hoogst betrouwbaar is, want gezien en goedgekeurd door de toenmalige specialisten !

Stap 10 : deze nieuwe informatie wordt doorgegeven aan de hortulana, Chantal Dugardin, die deze correcties en aanvullingen opneemt in de inventaris-databank, het nieuwe etiket wordt voorbereid, gemonteerd, bij de plant onder de Schijncypres geplaatst, klaar !

Goed, dit was het "klein omwegje" uit de titel ...

Op weg naar de verzameling Monocotylen heb ik zelf, letterlijk, een klein omwegje gemaakt langs de Berberisfamilie, een familie met heel wat bijzonder interessante planten, en niet alleen BIO-planten (= of Botanical Interest Only) maar ook tal van juweeltjes voor uw tuin. Deze familie geniet al jarenlang van een ernstige belangstelling in deze plantentuin, met als voorlopige climax een bijzonder interessante studiedag over de Elfenbloemen (*Epimedium*) die hier in de voorbije lente werd georganiseerd.

In de vroege jaren '80 zijn herhaalde zaaipogingen uitgevoerd met het

fijne stofzaad van een parasiet die quasi exclusief op Zuurbes (*Berberis vulgaris*) groeit, de Zuurbes-bremraap (*Orobanche luco-rum*) (letterlijk = de Bremraap van de open, lichtrijke plaatsen in een bos). Een van die pogingen bleek achteraf gelukt : sinds de jaren '90 verschijnen elk jaar in de loop van juni tussen de *Berberis*-stammetjes enkele tot vele stengels van deze wortelparasiet, met hun opvallende gele tot roodbruine stengels. De exclusiviteit blijkt dus minder uitgesproken dan soms wordt aangenomen, want alle soorten van het genus *Berberis* in onze Plantentuin hebben intussen een bezoekje gekregen.

In 2003 zien we echter een bijzonder interessant fenomeen : spontane uitzaai én bloei van deze bremraap op de wortels van een soort Ruit, de Prachtruit (*Thalictrum speciosissimum*), die behoort tot de Boterbloemfamilie (Ranunculaceae). Best leuk, maar niet echt onverwacht : de Boterbloemfamilie is bekend als de nauwste verwant van de Berberisfamilie, waarmee ze een zustergroeprelatie heeft.

In 2004 is geen verschijning genoteerd, maar wel weer in 2005, en ook dit jaar is ze weer present aan de voet van onze Prachtruit.

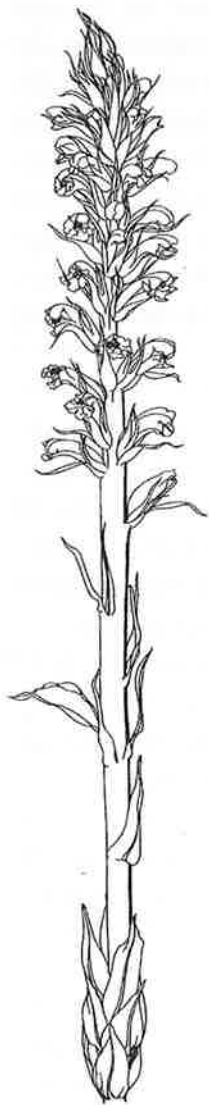
Een snelle controle in de beschikbare literatuur leert dat deze parasitaire relatie reeds bekend was, niets nieuws onder de zon, dus.

Let wel, het gaat om een pure plantentuin-relatie, want in de natuur ontmoeten deze twee soorten elkaar nooit : het areaal van de Prachtruit is beperkt tot Spanje en Portugal, en onze Zuurbesbremraap leeft enkel in de oostelijke Alpen.

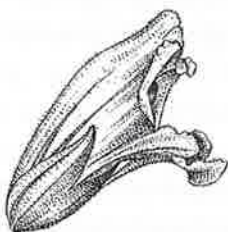
Maar !

Op mijn reeds vermelde Berberidaceae-omwegje kom ik langs een mooi groepje van Tweelingblad (*Jeffersonia diphylla*), genoemd naar inderdaad de beroemde Thomas Jefferson, derde president van de Verenigde Staten, én met een zeer levendige belangstelling voor planten en tuinieren : bezoek zijn domein met tuin te Monticello (Virginia).

Deze plant heeft bijzonder fraaie, tweedelige bladeren, een bloem op

Orobanche amethystea

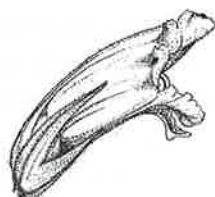
Orobanche vulgaris

Orobanche gracilis

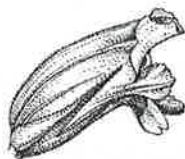
Orobanche Rapum-Genistae

Orobanche major

Orobanche Hederiae

Orobanche lucorum

Orobanche: Hess, Landolt & Hizel, Flora der Schweiz 3 (1972)

een lange steel, met meestal 8 witte kroonbladen, die snel (na enkele uren) afvallen, en wat later verschijnt een prachtig doosvruchtje met een dwars scheurvlak. Zoals de meeste genera van de Berberisfamilie bevat ook dit genus enkel kruidachtige, vaste planten.

Wat zie ik opduiken tussen deze matgroene bladeren ?

Drie bloeistengels van onze Zuurbesbremraap, de ene geel, de andere twee roserood (na enkele dagen waren ze alledrie roserood).

Met andere woorden, onze Zuurbesbremraap heeft haar menu uitgebreid met een Noord-Amerikaans hapje, maar 't blijft binnen de familie : ook weer leuk, maar niet onverwacht.

En dan tenslotte even de bronnen vergelijken.

Het areaal van dit Tweelingblad is beperkt tot Atlantisch Noord-Amerika, en ter plaatse is van de weinige soorten Bremraap geen enkele gesignaleerd op *Jeffersonia*.

Voila : een nieuwe waarneming in de Plantentuin, weeral een unicum dat zich hier afspeelt, onder uw ogen ...

Besluit

Deze Plantentuin is écht de moeite waard om vaak een bezoekje te brengen, dagelijks als u in de buurt woont, een keer per week als u wat verder woont.

En elke keer kan u zelf ook nieuwe planten ontdekken, vreemde vormen leren kennen, nieuwe geuren en kleuren appreciëren : een wonderlijke wereld, met gratis attracties, zonder wachtrijen ...

Paul Goetghebuer

De Oost-Vlaamse Mycologische Werkgroep (OVMW) jubileert : 1981 - 2006

Na een eerste, bescheiden didactische paddenstoelententoonstelling in de inkomhal van het serrencomplex van de Plantentuin in 1979 en een ruimer opgevatte tento in het palmarium in 1980 verenigde zich een groepje mycofielen tot een feitelijke vereniging, de OVMW, met als doelstelling de studie van de zwammen beoefenen en promoten.

Regelmatig ingerichte excursies voor de leden (en belangstellenden) en jaarlijkse paddenstoelententoonstellingen (1980 – 2000) voor het publiek (scholen !) stonden en staan op de agenda.

De medewerking van Vrienden van de Plantentuin bij het inrichten van de tentoonstellingen was steeds substantieel !

Als jubileumactiviteit zal de OVMW o.a. **op 9 en 10 september 2006 weer een paddenstoelententoonstelling inrichten in het palmarium.**

De **toegang van 10 – 17 uur is gratis** en iedereen wordt hierbij van harte uitgenodigd voor een bezoekje..

Paul Van der Veken, Voorzitter OVMW.

Red de Boekentoren

Op 16 september 2005 besliste de Raad van Bestuur van de Universiteit Gent om 30 miljoen euro te investeren in de restauratie van de Boekentoren van Henry van de Velde. Ze neemt hiermee haar verantwoordelijkheid op voor de vierde toren van Gent, de indrukwekkende toren van wijsheid.

Wie wil kan een vierkante centimeter torengewel sponsoren, 1 euro per vierkante cm. Elke bijdrage wordt vermeld op de website van de Universiteitsbibliotheek :

<http://lib.ugent.be>.

Er zijn ongeveer 23 miljoen vierkante centimeters beschikbaar ! Je komt dus nooit te laat !

Je kan ook peter/meter worden van een betonnen trede van de boekentoren die er 352 telt, 250 euro per trede.

Het startsein voor deze actie werd maandag 26 september 2005 gegeven op de trappen van de Boekentoren zelf waar Freya Van den Bossche, Frank Beke, Daniël Termont en Karin Temmerman elk 250 euro aan de rector overhandigden en daarmee peter/meter werden van de hoogste treden.

Ook onze vereniging, "De Vrienden van de Plantentuin", heeft haar goede daad verricht, en is de fiere sponsor van een trede.

Het rekeningnummer is

Universiteit Gent 390-0965800-26

met mededeling "trede Boekentoren" of "xxx cm2 Boekentoren".

Om vanuit het buitenland te storten, heeft men ook de IBAN code en de SWIFT code (of BIC code) nodig :

IBAN: BE59-3900-9658-0026

SWIFT: BBRU BE BB 900

Vanaf 30 euro ontvangt u een fiscaal attest, op voorwaarde dat u duidelijk uw adresgegevens en identiteit vermeldt.

Informatie over acties is te vinden op <http://www.boekentoren.be>

2.11.2005

L. Havik

(posthuum gepubliceerde ontwerpen)

Die lentedag draaiden we ons
nog een laatste keer om, en zagen vol
weemoed doorheen de mistige lucht
het machtige smeedijzeren hek.
De ach zo vertrouwde gesmede poort
die het domein al die jaren lang
zorgvuldig afsloot voor de eventuele
ongewensten.

Jan trachtte, vruchteloos trouwens,
de sfeer er wat in te krijgen, maar
ook zijn uit Griekenland
medegebrachte panfluit deed het
niet, en weigerde de door Jan
gewenste noten demorgenlucht in
te sturen.

Telkens weer vertelde Jan het
verhaal van zijn overgrootvader
die dit stalen kunstwerk als knaap
had weten oprichten.

Toen, in één ruk, de paarden van
het vierspan over het machtige
kroonvlaanderen binnen trokken
het avontuur tegemoet.

Na heel wat omzwervingen en dito
avonturen zijn we toch maar weer naar
d'oude stal teruggekeerd.
Tegen alle verwachtingen in stond
alles nog keurig op zijn plaats.
Het pronkhalsterstuk hing rustig aan
de imposante schoorsteenwand.
In de pennenbak lag de laatst gebruikte
ganzenvederpen, die zoveel mijlen
de lucht had doorkliefd, te wachten
op haar taak om nieuwe avonturen te
verwoorden, zodat de jeugd met volle
teugen, zoals men dat pleegde te
zeggen, van de nieuwe avonturen zou
kunnen genieten.

Die mistige voorjaarsochtend hebben
we zelf nog eens de blik vol weemoed
achter ons gelaten.
Eén schraapte een hardnekkig stofje
uit de keel en Piet zag heel
duidelijk het soepele lichaam van
de dienstmaagd leunend tegen de
laatste kolom van het machtige
smeedwerk van het stalen hekken.
Enkele harde kerels bleven
hardnekkig, in afwachting van het
startsein, voor zich uitstaren,
toen plotseling met een krachtige
ruk aan de breidels, de karavaan
zich in beweging zette de
onbekende toekomst tegemoet.

Helleborus en Epimedium: de nieuwe oogst

In relatieve exclusiviteit kunnen we dit jaar **vers zaad** aanbieden van een aantal aparte soorten en cultivars van de geslachten **Helleborus en Epimedium**.

Zoals u wellicht weet of hebt moeten ondervinden is het essentieel voor zowat alle **Helleborussoorten** om te zaaien kort na de zaadoogst; ten laatste half augustus. Zoniet gaan de zaden in een nog moeilijk te doorbreken kiemrust.

Ook Epimedium wordt best voor de winter gezaaid, ten laatste november.

Vandaar deze avantpremiere van onze zadenlijst.

We bieden vers zaad aan waarvan de sterke en type-echte moederplanten gekend zijn. Wie de vaders zijn is minder duidelijk, maar zij behoren ook tot de betere klasse.

Dat levert soms verrassende nieuwe kleuren en vormen; hoedanook sterke planten.

Bestellen doet u door te schrijven naar Marc Libert, Plantentuin, Ledeganckstraat 35, 9000 Gent, met vermelding van de nummers die u wenst, en u voegt een aan uzelf gerichte en al gefrankeerde (0.46 euro) envelop bij.

Bij ontvangst is het dus voor **Helleborus** van belang **onmiddellijk te zaaien**. Dat is het eenvoudigst in volle grond, op een schaduwrijk plaatsje in bv. de moestuin. U kunt ook in potjes zaaien, maar laat die niet uitdrogen! Pas in december/januari kunt u de eerste kiemers verwachten.

De ervaring leert dat Helleborus niet vlot in pot te telen is. Plant u de jonge zaailingen dan ook vrij snel uit in volle grond. Ze kunnen tegen vorst, maar minder tegen te natte grond.

Naargelang het type is het twee tot drie jaar wachten op de eerste bloei, altijd een spannend moment.

Epimediumzaad moet voor de winter gezaaid worden in potjes, op een koele plaats. (koude bak, onverwarmde serre of afgedekt voor vogels e.d. in een

open bak).

Eenmaal een echt blad verschijnt aan de kiemplanten kan u gaan verspenen. U kunt uitplanten in volle grond en halfschaduw rond september en het jaar erna verschijnt de eerste bloei op een gedeelte van de planten. Het derde jaar moet alles in bloei gaan en kan u gaan selecteren wat u behoudt.

1 Helleborus viridis, de Wrangwortel; komt bij ons voor in rijke bossen, sommige planten zijn roodbladig bij bladuitloop; sterke soort voor halfschaduw

2 Helleborus x hybridus Strangman: een mix van zaden geoogst op de beste planten afkomstig van Elisabeth Strangman. Sterke, gezonde en tijdloze schoonheid! Voor halfschaduw.

3 Helleborus x hybridus mix bleek: geoogst op groene, gele roze en witte planten

4 Helleborus x hybridus mix donker: geoogst op dieprode, dieppaarse tot zwarte en leigrijze planten

5 Helleborus niger: de 'echte' Kerstroos, geoogst op geselecteerde moederplanten

Omdat Epimediums zo makkelijk onderling kruisen en ze bij ons in de collectie zo dicht bij elkaar staan heeft het weinig zin de ouders aan te geven. We maken een mix van alle ingezamelde zaden. De resultaten van die kruisingen zou u kunnen benoemen als Epimedium x hybridus naar analogie van Helleborus x hybridus.

6 Epimedium mix: voornamelijk op Chinese soorten geoogst; voor halfschaduw en humeuze, vochthoudende bodem.

Belangrijk: we verzenden pas wanneer het merendeel der bestellingen binnen is, ten laatste tegen 1 augustus. Het aantal zaden per pakje dat u krijgt zal dus afhankelijk zijn van de hoeveelheid aanvragen. U kunt alle 6 items slechts 1 x bestellen.

Open Monumentendag zondag 10 september 2006:

Import & Export

Ook dit jaar wil de Plantentuin graag meewerken aan het welslagen van deze feestdag, waarbij de aandacht van het publiek wordt gevraagd voor de (nog te weinig gekende) rijkdom aan monumenten (in de brede zin) die onze regio rijk is.

Het thema leent zich dit jaar uitstekend voor een zinvolle invulling door onze Plantentuin, import & export van planten behoren tot de kernactiviteiten (of spreken we beter over "core business", nietwaar) van deze en andere plantentuinen.

Import en export

In de 18de en 19de eeuw gingen botanici overzee op zoek naar nieuwe, waardevolle plantensoorten. Talrijke zaden, prenten en herbariumspecimens werden in botanische tuinen verzameld.

In 1797 werd de Gentse Plantentuin opgericht. De tuin had onder meer als doel om de nieuwe, exotische plantensoorten te tonen aan het grote publiek. Voor het kweken van tropische soorten werden ook een orangerie en serres voorzien.

De plantencollecties werden uitgebreid met giften van amateur-plantenkwekers en bevriende tuinen. Zo ontving men de eerste Dahlia's uit de plantentuin van Parijs. Hortulanus A. Donkelaar selecteerde hieruit later meer dan zestig nieuwe vormen. Philipp Franz von Siebold (1796-1866) introduceerde in de Gentse Plantentuin een aantal Epimedium-soorten uit Japan. Eén van deze soorten werd genoemd naar de toenmalige hortulanus Jean Henri Mussche (1765-1834). Zijn opvolger A. Donkelaar experimenteerde met een aantal kruisingen en gaf zo de aanzet voor de creatie van Epimedium-cultivars in Europa.

Sinds 1903 is de Plantentuin gevestigd op de huidige locatie. De tuin herbergt een grote collectie exotische planten, naast talrijke Gentse creaties.

Plantentuinen van over de hele wereld staan in nauw contact met elkaar. Met behulp van een jaarlijks uitgestuurde zaadlijst (Index Seminum) wordt een actieve ruil doorgevoerd, waardoor wijzelf zaden exporteren naar een 400-tal andere plantentuinen, en vanuit deze 400 tuinen importeren wij jaarlijks zaden van 1000 tot 2000 soorten.

Activiteiten

Voor deze dag zijn volgende activiteiten gepland :

- een tentoonstelling van Ikebana-werken, vervaardigd met Japanse of Aziatische planten,
- een kleine tentoonstelling over : "De hele wereld bij ons, wij in de wereld", of over hoe en welke planten bij ons zijn gekomen, en hoe vanuit Gent planten over de hele wereld zijn verspreid geraakt,

- de derde dag van een paddenstoelententoonstelling, naar aanleiding van het 25-jarig bestaan van de Oost-Vlaamse Mycologische Werkgroep,
- een ruilbeurs voor liefhebbers van carnivore planten, georganiseerd door de vereniging Drosera,
- rondleidingen door gidsen van de Vrienden van de Plantentuin, wellicht gevolgd door een bezoek aan de cafetaria ?

Lidgeld 2006

Gewoon lidgeld	11 euro
Beschermend lid	15 euro
Steunend lid	25 euro

Te betalen op rekening 001-1192154-03 van de Vrienden van de Plantentuin Gent, p/a Willy Maststraat 51 9032 Wondelgem.
met als vermelding "lidgeld 2006 en naam van het lid".

Wil a.u.b. de naam en het adres van het lid vermelden, indien deze verschillend is van de betalende persoon. Beste dank.

Meerjarig lidmaatschap

Een meerjarig lidmaatschap is mogelijk (inflatie-bestendig!) onder de voorwaarden hieronder beschreven (warm aanbevolen)

Gewoon lid, 5 jaar	50 euro
Beschermend lid, 5 jaar	75 euro
Steunend lid, 5 jaar	125 euro

Lidmaatschap voor het leven (vanaf 50 jaar)

Gewoon lid voor het leven	200 euro
Beschermend lid voor het leven	350 euro
Steunend lid voor het leven	550 euro

U kan ons ook bijzonder goed helpen door zelf één of meerdere nieuwe leden aan te brengen, door onze Plantentuin meer bekend te maken, door met andere verenigingen hier op bezoek te komen, enz.

Mag ik bij deze aan alle leden en sympathisanten een oproep doen, om tijdens het jubileumjaar 2006, zoveel als mogelijk nieuwe leden bij te werven. Elk nieuw lid dat wordt aangebracht door een huidig lid van de vereniging hoeft dit jaar (2006) maar de helft van de ledenbijdrage te betalen

DE VRIENDEN VAN DE PLANTENTUIN GENT

Driemaandelijks tijdschrift
Jaargang 25 - Nummer 2 - juni 2006
ISSN 0777- 8821

Redactie en Lay-out

Redacteur: Paul Goetghebeur, Coördinator: Karel Reusens

Aan de samenstelling van dit nummer hebben meegewerkt: Chris De Permentier, Paul Goetghebuer, L. Havik, Marc Libert, Paul Van der Veken.

Onze welgemeende dank gaat ook uit naar:

Alle vrijwillige medewerkers die zorgden voor plooi-, kleef-, en transportactiviteiten, die het verschijnen van het vorige nummer mogelijk hebben gemaakt.

© De Vrienden van de Plantentuin Gent, 2006

Overname van artikels is alleen mogelijk ná schriftelijke toestemming van de redacteur

Digital Print Center

Brussels - Ghent

SPECIALIST IN GROTE VOLUMES

Elke soort van afwerking
Snel en verzorgd werk
Kopiëren van hoogstaande kwaliteit

Digitaal:

- Kleurenkopiëren & prints tot A0
- Kopiëren in zwart/wit
- Planafdruk tot A0 in kleur

www.atlascopy.be

Helstraat 26
9052 Zwijnaarde
Tel. 09 245 02 25
Fax 09 245 03 35
info@atlascopy.be
printing@atlascopy.be

Hubo

V o o r e l k e d o e - h e t - z e l v e r

O t t e r g e m s e s t e e n w e g 248 9000 Gent TEL 09/222.26.63

H u n d e l g e m s e s t e e n w e g 25 9820 Merelbeke TEL 09/230.46.16

I n d u s t r i e l a a n 5 9620 Zottegem TEL 09/361.81.92

Driemaandelijks tijdschrift
Jaargang 25 - nr.2 - juni 2006
ISSN 0777 - 8821
afgifftekantoor GENT 1

v.u. Paul Goetghebeur
K.L. Ledeganckstraat 35
9000 Gent

België - Belgique
P.B.
3/6124 9000 GENT 1

Erkenningsnummer P608176

LIDKAART 2006